

משנה שבת פרק ז

Mishnah Shabbat, chapter 7

(1) A general rule was stated in regard to the Sabbath: Anyone who forgets the fundamental law of the Sabbath [not knowing at all that there exists a law of the Sabbath even though he once knew, but now forgot] and performs many [forbidden] labors on many Sabbaths, he incurs one sin-offering only [for all these, since the cause for all these unwitting Sabbath desecrations, was based on a single, central mistake, that of not knowing there is a Sabbath]. Anyone who knows the fundamental law of the Sabbath [that the Torah forbids labor on the Sabbath] and performs many [forbidden] labors on many Sabbaths [forgetting, on each occasion, that it was the Sabbath], incurs a sin-offering, on account of each Sabbath. Anyone who knows that it is the Sabbath and performs many [forbidden] labors on many Sabbaths [i.e., he did not know that these labors are forbidden], is liable for every primary labor [the general principle is this: a sin-offering, in connection with the Sabbath, is incurred for every unintentional desecration. The number of transgressions is determined by the number of unknown facts. Thus, when one is ignorant of the Sabbath law altogether, he is unaware of a single fact, and incurs one sin-offering only. If he forgets a number of Sabbaths, each is a separate fact; hence he is liable for each. If he is aware that it is the Sabbath but forgets that certain labors are forbidden, each labor is a separate fact, and he is liable for each separately]. He

רבנו עובדיה מברטנורא

א כלל גדול. השוכח עיקר שבת. כסבור אין שבת בתורה, ואע"ג דמעיקרא שמע ועכשיו שכחו: אינו חייב אלא חטאת אחת. על כל השבתות שחילל, דכולה שגגה חדא היא, דכתיב (שמות לא) את שבתותי תשמורו, ומשמע שמירה אחת לשבתות הרבה: היודע עיקר שבת. שיש שבת בתורה ונאסרו בו מלאכות: ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה. ע"י שגגת שבת, שאינו יודע ששבת היום: חייב על כל שבת ושבת. חטאת אחת, ועל זה נאמר (שם) ושמרו בני ישראל את השבת, דמשמע שמירה לכל שבת ושבת, כלומר שחייב חטאת על כל שבת ושבת. ואע"פ שלא נודע לו בינתיים והעולם אחד הוא, אמרינן ימים שבינתיים היוין ידיעה, שאי אפשר שלא שמע בינתיים שאורו היום שבת היה אלא שלא נזכר במלאכות שעשה בו, הלכך כל שבת ושבת שגגה אחת היא: היודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה. שלא ידע שמלאכות הללו אסורות ועשאן כמה פעמים בכמה שבתות, חייב על כל אב מלאכה חטאת אחת. ואע"פ שחזר וכפלן בכמה שבתות, כל אב מוזן חדא שגגה היא, דהא לא נודע לו בינתיים. והכא ליכא למימר ימים שבינתיים היוין ידיעה לחלק,

who performs many [forbidden] labors [he is aware that there are labors forbidden on the Sabbath but, he doesn't know that this one is forbidden, and subsequently, performed many forbidden labors all]

מְעִין מְלֹאכָה אַחַת, אֵינוֹ חַיֵּב אֶלָּא חֲטָאת אַחַת: בְּאֲבוֹת מְלֹאכֹת אַרְבָּעִים חֹסֵר אַחַת. הַזֹּרֵעַ. וְהַחוֹרֵשׁ. וְהַקּוֹצֵר. וְהַמְעַמֵּר. הַדָּשׁ. וְהַזֹּרֵה. הַבוֹרֵר. הַטּוֹחֵן. וְהַמְרַקֵּד. וְהַלֵּשׁ. וְהַאֹפֶה. הַגּוֹזֵז אֶת הַצֶּמֶר. הַמְלַבֵּנוּ. וְהַמְנַפְצוּ.

belonging to the same primary category of work [i.e., all derivatives (*toldot*) of the same primary labor (*av*)] is liable to one sin-offering only.

(2) The primary [categories of] labors are forty less one, [i.e., thirty-nine, namely;] [1] sowing [literally, he who sows, and similarly, with the others that follow], [2] plowing [plowing follows sowing to teach that if he plows a second time after he sows, he is liable for this plowing as well], [3] reaping [including the picking of fruit from trees], [4] gathering sheaves [or other cut plants into a pile], [5] threshing, [6] winnowing [i.e., throwing stalks with a pitchfork into the wind], [7] sorting [inedibles from edibles by hand or via a sieve], [8] grinding, [9] sifting [with a fine sieve, even though many of the aforementioned labors deal with separating inedible items from food, still, they are counted separately due to the fact, that in the Mishkan, these were separate procedures required in its construction] [10] kneading, [11] baking [or cooking; all of the aforementioned were necessary in the growing and processing of plants used in the production of dyes required in the Mishkan], [12] shearing wool, [13] bleaching it [i.e., washing the wool in the river], [14] combing [the wool], [15] dyeing it, [16]

רבנו עובדיה מברטנורא

דמשום ימים שבינתיים אין לו לדעת איזו מלאכה אסורה ואיזו מלאכה מותרת אלא אם כן ישב ועסק לפני חכמים בהלכות שבת. והוא הדין שחייב על שתי תולדות של שתי אבות חלוקות על כל אחת חטאת אחת, אבל אי עביד אב ותולדה דידיה או שתי תולדות של אב אחד לא מחייב אלא חדא, כדקתני סיפא העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת אינו חייב אלא אחת, כגון שתי תולדות של אב אחד, משום דהוי כעושה וחוזר ועושה בהעלם אחד, ואין חילוק חטאות בהעלם אחד אלא בגופי עבירה שאינן דומים או בחילוק שבתות לענין שגת שבת: **ב הזורע והחורש.** הא דלא תנא החורש ברישא והדר הזורע כדרך כל הארץ, לאשמועינן שאם היה קרקע קשה וחרשו זורעו ואחר כך חזר וחרשו מחייב אחרישה שניה משום חורש: **הקוצר.** בורעים. והמלקט באילנות חייב משום קוצר: **המעמר.** אוסף זרעים תלושים וצוברם אל מקום אחד: **והזורח.** ברחת לרוח: **הבורר.** פסולת בידי או בכברה: **והמרקד.** בנפה. ואע"ג דהני כוליהו חדא נינהו דלהפריש פסולת מתוך אוכל נעשו שלשתן, משום דשלתן הוו במשכן אע"ג דדמי להרדי חשיב להו כל חדא באנפי נפשה. אי נמי, לפי שאינן בבת אחת אלא זה אחר זה: **האופה.** לא הויא במשכן, דאין אפייה אלא בפת ופת לא שייכא במלאכת המשכן, אלא תנא סידורא דפת נקט. ומיהו מבשל שהוא מעין מלאכת אופה הוה במשכן

spinning, [17] mounting the threads [on the looms, making sure that the warp-threads are equally spaced and do not touch each other], [18] threading two warp-threads into [the rings of] the harness [frames, used to raise and lower every other row of warp threads in the loom], [19] weaving two [weft] threads [i.e., he raises, via one harness, one set of threads while he lowers the harness containing the other set of threads; the weft is then crossed into the warp which completes a row of cloth. He now reverses the process by raising the threads that were lowered before and lowering those that were raised before and once again passes through the weft-thread], [20] removing two [weft or woof] threads [to benefit the weaving process], [21] tying [a knot] and [22] untying [a knot], [23] sewing two stitches, [24] tearing in order to sew two stitches [where it is inconvenient to sew unless one tears the cloth first; that tearing is a primary labor. All the above from [12] shearing, were necessary in preparing wools and cloths for the Mishkan. Tying and untying knots were necessary when making nets to capture the *hilazon* fish, used for making blue dye], [25] trapping a deer, [26] slaughtering, [27] skinning, or [28] salting it [i.e., its skin], [29] tanning its hide [the Gemara protests the individual listing of salting and tanning, since salting is actually one of the processes of tanning. The Gemara substitutes tracing lines on the skin outlining the areas to be cut, instead of salting], [30] scraping it [of its hair], [31] cutting it up [into strips to be used for straps and sandals; these labors were necessary for the skins covering the Mishkan], [32] writing two letters, [33] erasing in order to write two letters [over

רבנו עובדיה מברטנורא

בסממנין של צבע תכלת וארגמן ותולעת שני. והמגיס בקדירה, והנותן כיסוי על גבי קדירה העומדת על האש, חייב משום מבשל. וכל הנך קמאי דחשיב במתניתין הזורע הקוצר הדש וכו' כולוהו הוו בסממנין של צבע מלאכת המשכן: **הגוזז צמר**. וכל שאר מלאכותיה שייכי בצמר תכלת של מלאכת המשכן: **המלבנו**. מכבסו בנהר: **המנפצו**. חובטו בשבט. אי נמי סורקו במסרק: **המיסך**. אורדיר בלע"ז: **בתי נירין**. שנותן שני חוטין בתוך הבית ניר: **הפוצע**. מסיר חוטי הערב מעל השני או השתי מעל הערב לצורך אריגה: **והקושר והמתיר**. שכן צדי חלזון שממנו עושים התכלת קושרין ומתירין, שפעמים צריך ליטול חוטין מרשת זו להוסיף על זו ומתיר בבאן וקושר כאן. ותופר וקורע נמי היו ביריעות, שכן יריעה שאכלה עש ונקבה בה נקב קטן ועגול צריך לקרוע למטה ולמעלה את הנקב שלא תהא התפירה עשויה קמטין קמטין: **והתופר שתי תפירות**. והוא שקשרן, דאי לא קשרן לא קיימי, ומחייב תרתי משום קושר ומשום תופר: **הצד צבי**. וכל מלאכות עורו נוהגות בתחשים

the erasure; the same letter was written on two adjacent boards of the Mishkan, in order to identify its position, where mistakes were made they were erased and rewritten], [34] building, [35] pulling down, [36] extinguishing [a fire, as was done in the Mishkan in order to create charcoal], [37] kindling [both charcoal

and fire were used in the boiling of dyes], [38] striking the finishing blow with a hammer [i.e., placing the final finishing touch thereby completing an object, and] [39] carrying out from one domain to another [transporting the pillars and boards of the Mishkan from one area to another]: these are the forty primary [categories of] labors less one.

(3) They also stated another general rule: Whatever [object or amount] is fit to store [for later use] and people generally store such [an amount or object], and one carries it out on the Sabbath, he is liable to a sin-offering on its account. But whatever [amount or object] is not sufficient to store and people generally do not store such [an insignificant amount or object], and one carries it out on the Sabbath, only he that stores it is liable [a sin-offering if he carries it out unintentionally, since by storing it he showed that he attaches a value to it. But for others it is of no account; hence, if they carry it out, there is no liability for a sin-offering].

(4) One who carries out [from one domain to another] a cow's mouthful of straw,

רבנו עובדיה מברטנורא

בערותיהן: המולחו והמעברו. בגמרא מקשה דהיינו מולח היינו מעבר, אלא אפיק חד מנייהו ועייל שרטוט במקומו, שמשרטט מאבות מלאכות הוא: המוחקו. מגרר שערו: מחתכו. מקציעו ומחכתו לרצועות וסנדלים. וכותב ומוחק הוה במשכן, שכן רושמים בקרשים לידע איזה בן זוגו וכותב אות בזה ואות בזה, ופעמים שטעה ומוחק: מכבה ומבעיר. באש שתחת דוד הסממנין: מכה בפטיש. הוא גמר מלאכה, שכן אומן מכה בסדן בגמר מלאכה, ואין מכה בפטיש חייב אלא בגמר מלאכה. ומנינא דרישא דמנה אבות מלאכות ארבעים חסר אחת, אף על גב דהדרר חשיב להו חדא חדא, אתא לאשמועינן דאפילו עביד אינש כל מלאכות שבעולם בשבת אחת בהעלם אחד אי אפשר שיתחייב יותר מארבעים חטאות, דכולהו שאר מלאכות תולדות להך אבות, ואשתכח דעביד אב ותולדה דייליה ולא מחייב אלא חדא: ג כל הכשר להצניע. שהוא דבר העשוי לצורך האדם: ומצניעים כמוהו. שיש בו שיעור הראוי להצניעו: אין חייב אלא המצניעו. אם נעשה חביב על אדם אחד והצניעו, חייב על הוצאתו אם הוציאו. אבל אדם אחר אינו חייב עליו, דלגביה לאו מלאכה היא:

a camel's mouthful of bean-stalks [ezah], a lamb's mouthful of ears of grain, a goat's mouthful of grass, moist garlic or onion leaves to the size of a dried fig, [or] a goat's mouthful of dry [leaves], [is liable. These are the respective minimal amounts to which value is assigned, and for which a penalty is incurred. Each is the minimum which will satisfy the animal

כַּמְלֵא פִי פְרָה. עֵצָה, כַּמְלֵא פִי גְמֵל. עֵמִיר, כַּמְלֵא פִי טֹלָה. עֵשְׂבִים, כַּמְלֵא פִי גְדִי. עֲלֵי שׁוּם וְעֲלֵי בָצְלִים, לְחִים, כַּגְרוּגְרָת, יְבֻשִׁים, כַּמְלֵא פִי גְדִי. וְאִין מִצְטְרִפִין זֶה עִם זֶה, מִפְּנֵי שְׁלֵא שׁוּוּ בְשַׁעוּרֵיהֶן. הַמוּצִיא אֲכָלִים כַּגְרוּגְרָת, חֵיב, וּמִצְטְרִפִים זֶה עִם זֶה, מִפְּנֵי שְׁשׁוּוּ בְשַׁעוּרֵיהֶן, חוּץ מִקְלִיפֵיהֶן וְגִרְעִינֵיהֶן וְעִקְצֵיהֶן וְסִבֵּן וּמְרֻסָּנֵן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, חוּץ מִקְלִפֵי עֲדָשִׁים שֶׁמֵתַבְשְׁלוֹת עִמָּהֶן:

whose food it is. Moist garlic or onion leaves are fit for human consumption, hence the standard of a dried fig, which is the minimum for all human food]. And they do not combine with each other [i.e., if one carried out half a cow's mouthful of straw and half a camel's mouthful of bean-stalks, he is not liable], because they are not alike in their standards. One who carries out [human] foodstuffs the size of a dried fig is liable, and they combine with each other, because they are equal in their standards, except their shells, pits, stems, husks, and bran [since these are not eaten, they do not combine with the foodstuffs]. Rabbi Yehudah said, Excluding the [inner] shells of lentils [which do combine and count as foodstuffs], because they are boiled [and eaten] together with them [the law is not in accordance with Rabbi Yehudah].

רבנו עובדיה מברטנורא

ד עצה. תבן של מיני קטניות: **כמלא פי גמל.** שיעורו גדול ממלא פי פרה. וכמלא פי פרה לא מחייב בעצה, דהא לא חזי לפרה: **עמיר.** קשן של שבלים: **פי טלה.** נפיש מפי גדי, הלכך עמיר דלא חזי לגדי לא מחייב כמלא פי גדי עד דאיכא מלא פי טלה. אבל עשבים הואיל וחזי לגדי ולטלה מחייב אפילו כמלא פי גדי: **לחין.** הראויין לאדם: **כגרוגרת.** דזה שיעור לכל מאכל אדם בשבת, אבל כמלא פי גדי לא, דלחים לא חזו לגדי: **ומצטרפין.** כל אוכלי אדם זה עם זה: **חוץ מקליפיהן.** שאין אוכל ואין משלימין השיעור: **ועוקציהן.** זנב הפרי דהוא עץ בעלמא: **וסובן.** קליפת החטים הנזשרת מחמת הכתישה: **ומורסנן.** הנשאר בנפה. ורמב"ם פירש איפכא, דמורסנן הוא עבה וגרוע מסובין: **חוץ מקליפי ערשים.** שמצטרפין: **שהן מתבשלות עמהן.** לאפוקי הקליפות החיצונות שהן נזשרות כשעושה מהן גורן. וקליפי הפול בזמן שהן לחים ומתבשלין עם קליפתן לרבי יהודה מצטרפין עם האוכלים לשיעור גרוגרת, אבל יבשים לא, שאין נאכלין בקליפתן לפי שהן נראין כזובבין בקערה. ואין הלכה כר"י: